Zprávy ČSEtS

č. 32 **únor 2019**

OBSAH

Úvodní slovo předsedkyně výboru ... 3
Jak přispět do zpravodaje? ... 4
Zápis z valného shromáždění 45. konference České a Slovenské etologické společnosti ... 5
Hospodaření společnosti ... 7
'Anglická sekcia – ČSEtS 2018' – výsledky prekonferenčnej ankety ... 8
'Anglická sekcia – ČSEtS 2018' – výsledky pokonferenčnej ankety ... 10
Pozvánka na konferenci ČSEtS v roce 2019 ... 13
Cena Zdeňka Veselovského ... 14
Jubilanti ... 15
- Luděk Bartoš – sedmdesátníkem ... 15
- Roman (Šmidke/Štetke) Fuchs – šedesátiletý ... 18

Obhájeno! ... 20
Stalo se (2018) ... 24
Zprávy z konferencí, stáží apod. ... 27
- Konference ČSEtS 2018 v Ostravě ... 27
- 5th European Student Conference on Behaviour & Cognition, 2018, Vienna ... 29
- ISAE Regional Meeting 11. – 12. června 2018, Varšava, Polsko Animal Preferences and Animal Welfare ... 32
- International Society for Human Ethology 2018 Santiago de Chile, 3. – 8. září ... 34
- Zpráva pro zpravodaj ČSEtS: Zahraniční stáž – Max Planck Institute for the Science of Human History, Jena, SRN říjen až prosinec 2018 ... 36
- Zvěst našeho člena Petra Turečka o pobytu v městě Vratislavi ... 38

Animal Pain 2018 42
Kalendář konferencí na rok 2019..... 44

Úvodní slovo předsedkyně výboru

Vážení a milí etologové,

když jsem si pročítala svůj první úvodník pro Zpravodaj z počátku roku 2016, abych si jako končící předsedkyně osvěžila plány na začátku, s překvapením jsem zjistila, že se jich řadu podařilo naplnit. Počet účastníků konferencí utěšeně narůstá, daří se udržet rozmanitost témat i lákat nové kolegy. A tak mi připadá, že se pomalu naplňuje mé přání, aby jediným problém, který musíme řešit, bylo, jak rozřadit všechny ty skvělé příspěvky, jež se nám na konference sešly, a všechny zájemce dostat do jedné přednáškové místnosti.

Na poslední konferenci v Ostravě jsme vyzkoušeli novinku – anglickou sekci, pro kterou se v anketě vyslovila většina členů. Na základě výsledků ankety, které si můžete v tomto Zpravodaji prohlédnout, jsme očekávali větší účast zahraničních kolegů, zejména studentů. Nakonec však jedinými cizinci byli Lucyna Halupka z Vratislavi, jež měla plenární přednášku, a moji dva doktorandi. Naštěstí však bylo dost účastníků ochotných přednášet v angličtině, takže jsme nakonec pro anglickou sekci ani nemohli všechny navržené příspěvky využít. Protože to byla na našich konferencích vůbec první takováto sekce, na místě jsme museli improvizovat. Občas tedy zákonitě nastaly lehce paradoxní situace při přepínání jazyků. Asi nejvýrazněji se to projevilo při vyhlašování studentských cen za nejlepší přednášky a postery na společenském večeru, kdy by jistě bylo jednodušší jednoho člena z výboru poslat k našim třem cizincům jako tlumočníka a vyhlásit ceny v češtině. To nás ale samozřejmě napadlo až posléze.

Vědoma si všech nedostatků jsem měla o to větší radost, když se ke mně během večera dostalo mnoho pozitivních ohlasů na právě končící konferenci i anglickou sekci. Bylo mi ale jasné, že ti, kterým se to nelíbilo, za mnou nepřišli, tudíž jsem si nedělala velké iluze, co se týče následujícího hlasovaní, zda zařazovat anglickou sekci pravidelně. O to příjemněji mne překvapily výsledky (které si rovněž můžete prohlédnout v tomto Zpravodaji), kde se po loňské zkušenosti většina dotázaných vyslovila pro. Je to pro nás výzva, ale doufám, že největší výzvy už byly vyzkoušeny v Ostravě, a v Bratislavě tak bude průběh hladší. A třeba se přihlásí více cizinců, a mně se tak pomalu začne plnit i mé další přání… a sice aby konference byla otevřená co nejširšímu etologickému publiku. Přijde mi totiž užitečné pokusit se alespoň jednou za rok zpřístupnit svůj výzkum i kolegům zabývajícím se něčím úplně odlišným a zároveň nahlédnout na jejich projekty, určitě neméně zajímavé. Ze zkušenosti vím, že právě pohledy odjinud bývají leckdy velmi přínosné.

Na závěr bych ráda poděkovala celému výboru, a to jak současnému, tak i minulému. Bez jejich pomoci by totiž tento úvodník nebyl zdaleka tak optimistický. Takže: Jitko, Kamile, Karolíno, Lucio, Míšo L., Míšo S., Pavle, Petro, Petře, Silko a Tome – díky moc!

Přeji Vám vše dobré a těším se na viděnou v Bratislavě,

Tereza Petrusková

↑ Zpět na obsah

Jak přispět do zpravodaje?

Chtěli bychom poděkovat všem externím autorům, kteří letos do zpravodaje jakoukoliv formou přispěli.

Příspěvky do zpravodaje můžete posílat během celého roku na e-mail společnosti casetolspol@gmail.com s předmětem „zpravodaj“. Během přípravy zpravodaje vás vždy znovu k zasílání příspěvků vyzveme. Jak můžete přispět?

- **Titulní strana zpravodaje** – Máte vlastní zajímavé foto, které ilustruje chování nebo výzkum chováni lidí nebo zvířat? Pošlete nám ho. Vybereme nejzajímavější a dáme ho na titulku zpravodaje. Posílejte prosím s popisem a informací o autorství. Snímky by měly být pokud možno aktuální.
- **Postřehy z konferencí, stáží, cest, apod.** – Byli jste v uplynulém roce na zajímavé akci? Chcete se podělit o zajímavé vědecké a sociální postřehy? Pošlete nám krátkou zprávu...
- **Rozloučení** – Pošlete nám vzpomínku na kolegy etology, kteří nás v uplynulém roce opustili.
- **Obhájeno** – Představujeme PhD absolventy, jejichž práce se zabývala studiem chování. Pošlete nám anotaci (maximálně 150 slov) a soupis článků s bibliografickými údaji svojí dizertace nebo dizertace vašeho studenta. Dizertace nemusí být od člena ČSEtS. Podrobnosti viz zpravodaj č. 28. Viz také formát představení v tomto a předešlém zpravodaji.
- **Knihy** – Četli jste, vydali jste, nebo máte tip na zajímavou etologickou knihu (českou/slovenskou, český/slovenský překlad či zahraniční), která vyšla v uplynulém roce? Pošlete nám recenzi nebo jen krátké upozornění.
- **Kalendář konferencí** – Nenašli jste v předešlém kalendáři svou oblíbenou konferenci? Dejte nám vědět!
- **Významná jubilea** – Ujistěte se, že nezapomeneme připomenout významné jubileum vašeho kolegy a pošlete nám echo.
- **Ostatní** – Jakékoliv další naléhavé sdělení členům společnosti, které nezapadá do předešlých kategorií.

Děkujeme a těšíme se na vaše příspěvky!

↑ Zpět na obsah

Zápis z valného shromáždění 45. konference České a Slovenské etologické společnosti

Zapsala: Jitka Lindová, 10. 11. 2018, Ostrava. Přítomno je 32 členů společnosti.

1. Členové byli seznámeni s programem valné hromady:
    1. Zpráva o činnosti Společnosti a hospodaření
    2. Představení rozpočtu na rok 2019
        a vyúčtování roku 2017
    3. Představení nových členů Společnosti
    4. Obměna Výboru + Volby
    5. Anglická sekce
    6. Volná sekce
    7. Hlasování o rozpočtu

2. Předsedkyně výboru společnosti Tereza Petrusková zahájila valnou hromadu v 19.30.

3. Tereza Petrusková zastoupila nepřítomnou Michaelu Syrovou a přednesla zprávu o hospodaření v roce 2017 a plánovaný rozpočet na rok 2019. Předloženo vyjádření revizní komise.
   Diskuze: na homepage webových stránek společnosti je třeba přidat číslo účtu pro slovenské účastníky. Zatím dostupné jen na prokliknutí.

4. Byli představeni noví členové společnosti: Šimon Pokorný, Petr Veselý, Zuzana Budzelová, Lenka Lešková, Abel Souriau, Ágnes Moravcsáková, Natália Pipová, Anna Moravcová, Ľubica Niederlová, Tomáš Minařík, Kristýna Kunclová, Alice Exnerová, Stanislav Lhota.

5. Kamil Vlček prezentoval výsledky ankety mezi členy společnosti o anglické sekci, které vedly k jejímu následnému zařazení do programu ČSEtS 2018 a kterou vytvořil Pavel Linhart. Většina členů se vyslovila ve smyslu, že angličtina jako jazyk prezentace není problém, zařazení anglické sekce vidí jako přínosné a souhlasí s ním pro konferenci 2018. Avizována byla další anketa, která se chystá po skončení konference, kde budou členové společnosti hodnotit svou subjektivní zkušenost s proběhlou anglickou sekcí na ČSEtS 2018. Na základě výsledků této ankety se rozhodne o eventuálním zařazení a podobě anglické sekce v roce 2019.
   Diskuze: Bartoš, Špinka: uspořádání anglické sekce nebylo dostatečně předem ohlášeno, tudíž zájemci z řad zahraničních studentů se většinou stejně nedostavili. Bartoš: ve chvíli, kdy byla anglická sekce ohlášena, byla již uzavřená registrace a zahraniční studenti se nemohli přihlásit. Senko: informace o anglické sekci byla rozeslána den po otevření možnosti registrace a registrace byla ukončena minimálně dva týdny poté, co byla ukončena možnost hlásit se s aktivním příspěvkem, tudíž to nemohlo mít vliv na aktivní účast případných zahraničních zájemců. Předsedkyně společnosti Tereza Petrusková vysvětlila uzavření registrace

kapacitními důvody v místě konání s tím, že do budoucna bude snaha zajistit prostory s vyšší kapacitou. Špinka: navrhuje výsledky obou anket vložit do následujícího zpravodaje společnosti.

6. Kamil Vlček seznámil členy společnosti s průběhem hodnocení abstraktů v roce 2018. Novinkou byla zpětná vazba hodnotitelům o hodnocení (anonymně prezentovaném) druhého hodnotitele. Diskutovány problémy se zpožděnými hodnoceními. Vlček prezentoval návrh, že v příštím roce by mohl oslovit hodnotitele s automatickým předpokladem, že budou zase hodnotit, s čímž by mohli vyslovit nesouhlas, namísto vyžadování souhlasu s dalším hodnocením. Marek Špinka navrhuje zveřejnit jako zpětnou vazbu také grafy rozložení hodnocení. Luděk Bartoš navrhuje tyto grafy a výsledky ankety prezentovat ve zpravodaji společnosti. Návrh podpořen výborem. Vlček dále referuje o obtížnostech při potenciálním zanášení oprav abstraktů na základě připomínek hodnotitelů do sborníku. Silvie Rádlová navrhuje zasílat návrhy na úpravy emailem, protože online formulář na zanášení změn není uzpůsoben. Byla diskutována také možnost úpravy zanášet pouze do elektronické verze. Je potřeba zjistit formální požadavky z hlediska ISBN. Minařík navrhuje úpravu registračního formuláře ve smyslu doplnění možnosti zvolit si, že nechci tištěný sborník.

7. Proběhla diskuze nad termínem konání konferencí. Připomenuty důvody přesunutí konference z jara na podzimní termín. Další diskuze odložena jako nedůvodná. Další diskuze se týkala příliš krátké registrace na ČSEtS 2018. Předsedkyně vysvětlila důvody a omlouvala krátký termín v letošním roce a přislíbila delší čas na registraci v následujícím roce.

8. Lucia Kršková představila místo konání konference 2019 v Bratislavě. Pravděpodobně bude konference probíhat ve dnech pátek, sobota, neděle.

9. Předsedkyně Tereza Petrusková uvádí volby do výboru. Představeni členové výboru s končícím mandátem: Pavel Linhart, Jitka Lindová, Tomáš Senko, Michaela Syrová. Představeni pokračující členové výboru: Tereza Petrusková, Kamil Vlček, Petra Frýdlová. Představeni noví kandidáti do výboru: Jitka Lindová, Tomáš Senko, Michaela Syrová, Petr Veselý, Petra Skalníková, Justína Polomová. Nově kandidující členové se představili. Členové revizní komise pokračují z minulého roku: Helena Chaloupková, Martina Konečná. Na výzvu se přihlásili 2 členové volební komise: Martina Komárková a Petra Skalníková. Přítomno je 32 členů společnosti. Ve 20:00 proběhla tajná volba nových 4 členů výboru.

10. Oznámeny výsledky voleb. Hlasování se zúčastnilo 32 účastníků. Všechny hlasy byly platné. Zvoleni byli Michaela Syrová (31 hlasů), Tomáš Senko (30), Jitka Lindová (29), Petr Veselý (17). Nezvoleni byli Justína Polomová (12), Petra Skalníková (9).

11. Valná hromada hlasováním schválila rozpočet na rok 2019 (32 pro/ 0 proti/ 0 se zdrželo).

↑ Zpět na obsah

Hospodaření společnosti

Financování ČSEtS v roce 2017 (sestavila Michaela Levá):

Příjmy	Kč	Výdaje	Kč
Členské příspěvky	13 500,00	Materiál	13 751,00
Služby na konf.	88 525,00	Potraviny	9 946,00
		Stravování	34 997,00
		Ubytování a doprava	7 500,00
		Ostatní služby	10 900,00
		Cena ZV (Bučková, Porteš)	26 500,00
		Doména csets.sk	1 916,00
Celkem	**102 025,00**		**105 510,00**

Ztráta: 3 485,-

Stav účtu CZK k 31. 12. 2017: 121 068 Kč

Stav účtu EUR k 31. 12. 2017: 2 147,20 EUR = cca 55 500 Kč

Celkem: 176 568 Kč

Financování ČSEtS v roce 2019 – schválený rozpočet (sestavila Michaela Syrová):

Příjmy	Kč	Výdaje	Kč
Členské poplatky CZ	8 500,00	Daňové přiznání	5 000,00
Členské poplatky EUR	1 500,00	Náklady na konferenci	100 000,00
Vložné na konferenci	100 000,00	Cena ZV	10 000,00
Sponzoring?	10 000,00	Odpuštění vložného	3 000,00
CELKEM	**120 000,00**		**118 000,00**

ZTRÁTA: 2000,-

↑ Zpět na obsah

‘Anglická sekcia – ČSEtS 2018’ – výsledky prekonferenčnej ankety

Anketa prebehla pred konferenciou ČSEtS 2018 v Ostrave. Do ankety sa zapojilo 48 respondentov – z toho 100% členovia ČSEtS.

↑ Zpět na obsah

‘Anglická sekcia – ČSEtS 2018’ – výsledky pokonferenčnej ankety

Anketa prebehla po konferencii ČSEtS 2018 v Ostrave, ktorej súčasťou bola jednodňová anglická sekcia.

Počet respondentov: 71; z toho:
52.1% respondentov sú členmi
63.4% respondentov sú študenti

Výtah z poznámek respondentů ankety

Anglická sekce je fajn, protože:

- dává prostor nečesky/slovensky mluvícím zaměstnancům českých a slovenských vědeckých institucí prezentovat své výsledky a zapojit se a poznávat kolegy
- dává prostor k účasti zahraničním hostům
- možnost dostat (od zahraničních kolegů) rozmanitější feedback ke své práci
- dává prostor českým a slovenským studentům natrénovat si prezentaci v angličtině
- angličtina nebrzdí diskuze

Anglická sekce není fajn, protože:

- je nesmysl, aby si Češi a Slováci přednášeli anglicky, když si rozumí ve své rodné řeči
- problémem je, že většina účastníků nezná termíny a názvy z oblasti specifických disciplín (entomologie, ornitologie) v angličtině
- některé přednášky v angličtině mohou být pro publikum obtížně srozumitelné
- anglická sekce by neměla být ulehčením pro již dostudované, kteří jsou líní překládat slidy odjinud

Celoanglická konference by nebyla vůbec fajn, protože:

- bylo by škoda nezachovat československou rodinnou atmosféru
- nevhodné vzhledem k převaze studentů, často jsou na konferenci poprvé; nebyli by schopni přednášet v angličtině
- účastníci, kteří mají problém s angličtinou, by měli mít možnost si něco poslechnout
- v rodném jazyce je člověk přeci jen jistější a pustí se i do náročnějších diskuzí (především mladší účastníci)

Výbore, pozor! Návrhy a připomínky k vedlejším tématům, na která dotazník není přímo zaměřen

Jak anglickou sekci organizovat?

- nalákat více zahraničních hostů vyžaduje pravidelnost, čas a propagaci
- anglická sekce ztrácí smysl, pokud se nepřihlásí ani jeden zahraniční účastník, proto by bylo vhodné rozhodnout definitivně o jejím konání až po ukončení registrace

Nebylo by přece jen lepší udělat anglickou sekci kratší než jeden den?

- anglická sekce kratší než 1 den nemá pro zahraniční účastníky smysl
- stačilo by půl dne, 2 sekce jsoucí po sobě
- stačila by pouze jedna anglická sekce, zařazená výhradně za tím účelem, aby mohli vystoupit zahraniční hosté

Co si počít po večerech se zahraničními hosty?

- o zahraniční hosty je potřeba se také společensky starat, nejen jim udělat anglickou sekci
- společenský večer by neměl být v angličtině, ale česky nemluvícím hostům by měl být k dispozici kolega, který by jim hlavní sdělení přeložil

Co s postery?

- v případě posteru by bylo dobré nechat volbu jazyka na autorovi
- během anglického dne by měla být anglická posterová sekce a během československého československá

↑ Zpět na obsah

Pozvánka na konferenci ČSEtS v roce 2019

Výbor ČSEtS a Katedra živočíšnej fyziológie a etológie Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského si Vás dovolují pozvat na 46. konferenci ČSEtS, která se bude konat v Bratislavě pod záštitou děkana Přírodovědecké fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě.

Termín konference:
čtvrtek 7.11. – neděle 10.11.2019

Místo konání:
Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave
Ilkovičova 6
842 15 Bratislava

Foto: Wikipedia

Další informace budou postupem času upřesněny a zveřejněny na webu ČSEtS (www.csets.sk), na facebookové stránce (https://www.facebook.com/casetolspol) a zaslány e-mailem členům ČSEtS.

↑ Zpět na obsah

Cena Zdeňka Veselovského

Česká a Slovenská etologická společnost vyhlašuje
Cenu Zdeňka Veselovského za rok 2019

Kdo se může přihlásit:

- student(ka) české nebo slovenské vysoké školy (jakékoli národnosti / státního občanství). Členství v ČSEtS není podmínkou.

Podmínky soutěže:

- cena se uděluje za prvoautorský článek zveřejněný v odborném časopise v roce 2018 (za datum zveřejnění je považována jakákoli forma zveřejnění včetně "online early")
- student(ka) deklaruje příslušnost k české nebo slovenské mateřské instituci v článku v podobě afiliace
- datum přijetí publikace k tisku musí předcházet datu obhajoby disertační či diplomové práce uchazeče

Co je třeba předložit:

- dokument nominované publikace ve formátu pdf
- stručné shrnutí (do 100 slov), v čem spočívá mimořádnost práce
- shrnutí školitele o autorském podílu prvního autora a prohlášení, že studuje či v dané době studoval
- stručný odborný životopis (obsahující i data narození, zahájení a případně ukončení studia)

Cena bude udělena odbornou komisí ČSEtS. Komise se bude rozhodovat na základě originality práce a jejího přispění k etologickému výzkumu.

Cena je spojena s finanční odměnou 10 tisíc Kč. Bude udělována v ročních intervalech. (Komise si však vyhrazuje právo rozhodnout o neudělení ceny v daném roce.) Slavnostní udělení ceny proběhne během etologické konference. Laureát(ka) bude vždy vyzván(a) k přednesení příspěvku o oceněné práci na konferenci (pokud již tato nebyla prezentována v předchozích letech).

Přihlášky spolu s požadovanými dokumenty zasílejte na: casetolspol@gmail.com do 21. 4. 2019.

↑ Zpět na obsah

Luděk Bartoš – sedmdesátníkem

Loňského roku prof. Ing. Luděk Bartoš, DrSc., oslavil v kruhu své rodiny, přátel, bývalých i současných kolegů a studentů své 70. narozeniny. Pamětní fotografie účastníků oslavy na jeho pracovišti ve VÚŽV v Uhříněvsi je výmluvným dokladem nejen jeho popularity, ale i šíře odkazu a stopy, kterou tento mezinárodně uznávaný a doma ceněný vědec za sebou zanechává. Narodil se v roce 1948 v Rakovníku, po studiu na VŠZ v Praze-Suchdole a aspirantské přípravě na Přírodovědecké fakultě UK pracoval 5 let jako odborný asistent na Fysiologickém ústavu Fakulty všeobecného lékařství UK, odkud v r. 1977 přestoupil jako výzkumný pracovník na oddělení Genetiky a Oddělení pro výzkum myslivosti Výzkumného ústavu živočišné výroby v.v.i. Praha 10 – Uhříněves. Na VÚŽV v roce 1987 založil a 30 let vedl Oddělení etologie, které se zabývá výzkumem chování a welfare prasat, mléčného a masného skotu, ale i farmově chovaných jelenovitých, koní a dalších druhů v zajetí chovaných zvířat. Dnes má oddělení 9 vědeckých, 6 odborných a 3 technické pracovníky.

Prof. Bartoš dlouhá léta přednáší jako profesor na Fakultě agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů ČZU v Praze, a pravidelně hostuje i na dalších univerzitách u nás i v zahraničí. Pod jeho vedením vypracovalo a obhájilo 9 studentů bakalářskou práci, 16 studentů diplomovou práci a 20 doktorandů práci disertační, z nichž mnozí jsou dnes sami uznávaní vědci nebo vyučují etologii a příbuzné obory na univerzitách, vedou studenty a pracují v osvětě a poradenství pro chovatelskou, odbornou i širokou veřejnost. Tomu, kdo rád hodnotí vědce podle scientometrických údajů, bude jistě imponovat, že podle databáze WOS 176 publikací Luďka Bartoše nasbíralo téměř 1500 citací a *h* index jejich autora vyšplhal až na hodnotu 18. U příležitosti svého životního jubilea byl prof. Bartoš oceněn Stříbrnou medailí ČZU v Praze. Gratulujeme! Pamětní medaili univerzity uděluje rektor osobám, které se významně zasloužily o rozvoj univerzity, rozvoj vědy, vzdělanosti nebo akademických svobod.

Jako pedagog působil často i v cizině, např. jako předseda zkušební komise pro udělování titulu Ph.D. při University of Waikato, Hamilton, Nový Zéland (1997), nebo člen zkušební komise pro udělování titulů Ph.D. a M.Sc. na třech amerických univerzitách v letech 1996 až 1999. Jako hostující profesor přednášel na Facultad de Veterinaria, Universidad de la República, Montevideo v Uruguayi a v současnosti je externím školitelem tamních Ph.D. studentů. V letech 1998-2009 byl externím konsultantem pro The Manchester Metropolitan University, Faculty of Science and Engineering, Department of Biological Sciences v Manchesteru (U.K.). Nehodlám citovat další profesní posty u nás i v zahraničí, které oslavenec během své kariéry zastával buď v grantových agenturách, fakultních radách a dalších odborných společnostech nebo edičních radách, z nichž za

nejprestižnější pokládám funkci Akademického editora internetového časopisu PLoS One nebo členství v radě Mezinárodního etologického kongresu.

Jednu profesní společnost však pominout nemohu. Luděk Bartoš má obrovskou zásluhu na rozvoji naší československé etologie, a to už i v období, kdy oficiální politika tomuto směru bádání nepřála. Už v roce 1972 a v letech následujících byl jedním z badatelů, kteří usilovali o integraci našich pracovišť zabývajících se – byť jen i okrajově – problematikou označovanou na západ od nás etologií. Realizací těchto snah byly pravidelné etologické semináře na Fyziologickém ústavu ČSAV, ale hlavně výroční Etologické konference, jejichž tradici převzala naše Česká a Slovenská etologická společnost a jejíž poslední jednání mělo pořadové číslo 45. Luděk Bartoš byl jedním ze zakladatelů ČSEtS v roce 1992 a opakovaně sloužil jako její předseda nebo člen výboru; roku 2013 byly jeho zásluhy o společnost oceněny jeho zvolením za čestného člena ČSEtS.

Mohl bych pokračovat ve výčtu profesních výkonů a úspěchů jubilanta, nahlédnutí do jeho CV k tomu dává dost dalších podnětů, omezím se však raději na svůj osobní pohled na něho a vyznám se z vlastních pocitů dlouholetého obdivu a vzácného přátelství k němu. S Luďkem mne seznámil někdy před padesáti lety náš společný přítel zesnulý grafik a svérázný fotograf Jaroslav Krejčí, u něhož jako student a vášnivý fotoamatér sbíral rozumy na začátku své fotografické kariéry. Už tehdy byl známým expertem především v oblasti makrofotografie. Sám jsem výsledky jeho intimního sblížení s mikrosvětem hmyzu prostřednictvím makroobjektivu několikrát využil při vlastní popularizační činnosti, ať to byly fotoreportáže ze soubojů samců brouků roháčů, manželského nedorozumění při páření kudlanek či podivného způsobu páření a kladení vajíček u šidélek. Luděk totiž hmyz ani jiná zvířata jen neportrétoval, on je zobrazoval pokud možno vždy v akci, pohledem etologa.

Všichni víme, že jeho největší láskou byli jeleni, přesněji ti bílí. O jeleny se zajímal už od dětství, ale teprve když se jako vysokoškolák z novin dozvěděl, že světoznámé unikátní stádo bílých jelenů v Žehušické oboře je ohroženo vymřením, myšlenku na jejich záchranu už nepustil z hlavy. Později v roce 1972, když byl už jako známý fotoreportér přírody požádán, aby do

publikace o československých raritách pořídil fotografii bílých jelenů, a kdy jejich chovnou oboru musel kvůli špatnému počasí opakovaně navštěvovat, kouzlu těchto bílých krasavců propadl natolik, že jejich výzkum později zakomponoval do základů svého výzkumného programu i na svém trvalém pracovišti. Tisíce hodin pozorování vlastních i svých studentů zúročil v několika světově uznávaných vědeckých publikacích a široké čtenářské obci milovníků přírody u nás představil tuto přírodní vzácnost ve výpravné knize *Bílí jeleni* (Panorama, Praha 1987), jež patří k těm knížkám, které neodložíme, dokud nedojdeme na poslední stránku.

Luďka jsem si vždycky cenil pro jeho pregnantně formulované myšlenky a projev nepostrádající humor, ať to bylo při kuloárních diskuzích nebo veřejných přednáškách. Na etologických konferencích jsem se vždycky na jeho vystoupení těšil a nebyl jsem sám. Závidím jeho univerzitním studentům, kteří si zapsali jeho přednášky.

Do dalších let mu přeji jménem svým a všech jeho početných přátel pevné zdraví, neutuchající energii a radost z jeho příkladně vzorné rodiny.

18. 1. 2019

Jan Žďárek

↑ Zpět na obsah

Roman (Šmidke/Štetke) Fuchs – šedesátiletý

… z chodby proniká do mé pracovny hlasitá informace. To doc. RNDr. Roman Fuchs, CSc., vedoucí katedry, spolu s několika zaměstnanci dohaduje vánoční večírek, na konci roku důležitou součást života katedry zoologie na Přírodovědecké fakultě Jihočeské univerzity. Hlas je silný, táhlý a přidávají se i další zvonivé několika kolegyň. Jsem zvědavý, kdy to bude, a tak vycházím z pracovny na chodbu, abych se připojil ke komunikujícímu hloučku. Roman argumentuje, ale popřává svému sluchu i představy jiných. Okamžik pohody, která se za chvíli vedoucímu rozptýlí v denních starostech o provoz pracoviště. Roman se ale jako vedoucí rozhodně nenarodil, dopracoval se k tomu po dlouhé cestě. Tak tedy abych začal od standardního začátku.

Narodil se v Praze 29. ledna 1959 a také základní školu a gymnázium absolvoval v Praze. Jeho zájem o přírodu a ornitologii se musel projevovat již na těchto vzdělávacích institucích, protože když jsem jej potkal na začátku jeho studií na Přírodovědecké fakultě UK v Praze (1978-1983), byl již známým, vyhraněným studentem-ornitologem. Léta na vysoké škole uběhla rychle, na nudu nezbyl žádný čas, protože byl problém jej rozdělit mezi studium, sčítání ptáků, organizování různých akcí studentské odborné činnosti, biologických soutěží či letních kurzů a setkávání se s podobně „postiženými“ kolegy. Jeho výrazná aktivita v ornitologické komunitě neunikla pozornosti pracovníkům tehdejšího Ústavu krajinné ekologie ČSAV v Říčanech u Prahy - K. Šťastnému a V. Bejčkovi. Ti jej pozvali v letech 1984-85 na pracoviště ke studijnímu pobytu, kde se věnoval ekologickému monitoringu. V roce 1985 se tento ústav přestěhoval do Českých Budějovic a Roman s ním. To musela být pro Pražáka velká rána, ale badatelská perspektiva a ornitologie zvítězily. Začal zde tzv. „Interní vědeckou aspiranturu“ (ekvivalent doktorského studia) a objektem jeho zájmu se stala ptačí společenstva. Nebyla to tehdy jednoduchá doba. V ÚKE byla pracovní aktivita pečlivě sledována nejen vedením, ale i dalšími strukturami totalitní moci. Naštěstí to netrvalo tak dlouho a ke konci roku 1989 se situace změnila, samozřejmě také v ústavu. Přispěl k tomu i Roman, když několik dnů po 17. listopadu vyprávěl na celoústavním semináři, co se vlastně v Praze děje. Vryl se mi jeho popis událostí: „… přišel jsem na Albertov mezi posledními … proslovy jsem slyšel jen velmi vzdáleně … pak ale všichni udělali čelem vzad a já se ocitl na čele mohutného pochodujícího davu …“. Kouzlo okamžiku zapracovalo a dramatické situaci v podání Romana se všichni od srdce zasmáli. Napětí na zasedání padlo a ústavní a stranické vedení tak definitivně ztratilo respekt a své mocenské postavení.

V roce 1991 vznikla Jihočeská univerzita s Biologickou fakultou a její zakladatelé Z. Brandl a P. Blažka po dvou letech pozvali Romana Fuchse k asistování u našeho předního zoologa Z. Veselovského. To byl okamžik, který Roman plně využil, a dá se říct, že na něj přímo čekal. Zužitkoval jak své badatelské zkušenosti z ČSAV, tak komunikační dovednosti výrazně opřené o svou zálibu v krásné literatuře. Zpočátku svou pozornost zaměřil na výskyt a chování

ptáků v antropogenních prostředích, dále pak se věnoval vnitrodruhovým a mezidruhovým agonistickým interakcím a akustické komunikaci. Postupně se jeho zájem přesouval k detailním behaviorálním mechanismům a začal preferovat laboratorní pokusy na modelových druzích. Navázal úzkou spolupráci s pražskou katedrou zoologie a na katedře v ČB zformoval „Centrum kognitivní etologie“. K velmi zajímavému bádání zavedl se svými studenty používání ptačích krmítek a atrap hmyzí potravy, ale i atrap ptáků s uměle kombinovanými znaky. Zájem studentů o jeho ornitologická témata se dobře obráží v desítkách obhájených bakalářských, magisterských a doktorských prací, ale i v desítkách odborných publikací a také v hojně navštěvovaných kurzech, které garantuje a přednáší. Zde je třeba především uvést „Zoologii obratlovců“, „Zoogeografii“ a „Ekologii terestrických obratlovců“, zavedl ale i řadu dalších.

Vysokoškolské prostředí pro Romana Fuchse představovalo a představuje prostředí domovské, ve kterém studentům věnuje všestrannou pozornost a péči a studenti tuto energii vnímají a jemu vracejí. V roce 2010 tak nebylo vůbec překvapivé, že Roman Fuchs se stal vedoucím katedry zoologie. Jeho vedení je klidné, uvážlivé, nicméně se dovede také patřičně rozvášnit, když se dostávají věci mimo možnosti rozumného řešení. Ovšem i toto je nakonec dobře přijímáno, protože všichni dobře vědí, že Roman problémem žije, a to velmi intenzivně a svědomitě. V roce 2017 se to projevilo v tom, že nakonec i k té habilitaci našel okénko v přeplněném rozvrhu. Čas na katedře ale nezadržitelně plyne a také Roman doputovává k významnému jubileu.

Tento mozaikovitý text je jen velmi hrubou skicou pestrého života Romana Fuchse, kde zcela schází mimopracovní příběhy, které by byly asi neméně zajímavé. Snad bych ale mohl ještě doplnit, že ve vzácných chvílích rád pobývá na své chalupě u Sedlčan, kde je dokonce organizován jako dobrovolný hasič. A není možno pominout také to, že je skutečným gurmánem a znalcem (nejen) českého piva a moravských vín.

Romane, přeju Ti, ať dál pokračuje ve zdraví a pracovní pohodě Tvoje životní cesta a na to Ti symbolicky připíjím Tvým oblíbeným mokem „Kroužkem“.

18. 11. 2018

Tvůj souputník českou zoologií Franta Sedláček

↑ Zpět na obsah

Obhájeno!

Tomáš Bušina: Vyhodnocení úmrtnosti a stanovištní věrnosti reintrodukovaných sojkovců dvoubarvých (*Garrulax bicolor*) v rámci In-situ záchranného programu (Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Česká zemědělská univerzita v Praze, 2018, školitel: Karel Šťastný)

Anotace: Tato komplexní studie zaměřená na sojkovce dvoubarvého (*Garrulax bicolor*), endemického pěvce ostrova Sumatra, přinesla vůbec první hlubší poznatky o biologii tohoto ohroženého druhu, jako např. vytváření vícedruhových hejn či záznam frugivorie. Kromě toho také kvantifikovala míru ilegálního obchodu, jenž je hlavní příčinou dramatického poklesu velikosti volně žijící populace. V rámci experimentálního zpětného vypuštění byla zjištěna nízká partnerská i stanovištní věrnost u obou pohlaví, přičemž míra jejich přežívání se nelišila. Lze tedy předpokládat, že tzv. homing neboli schopnost návratu do původní domovské oblasti je rozvinutý i u tohoto tropického druhu obývajícího husté podrosty horských lesů. Výsledky monitoringu ptačích trhů odhalily dramatický pokles prodeje, což je důsledek intenzivního lovu, který, jak bylo zjištěno, probíhá ve všech oblastech horských lesů v průběhu celého roku.

Obsah dizertace: Bušina, T., & Kouba, M. (2017). Preliminary observations of the home range size and behaviour of the Sumatran Laughingthrush *Garrulax bicolor*. Kukila 20:30-38. // **Bušina, T., Pasaribu, N., & Kouba, M. (2017).** Flocking and foraging behaviour in the Sumatran Laughingthrush *Garrulax bicolor*. Forktail 33: 134-135. // **Bušina, T., Pasaribu, N., & Kouba, M. (2018).** Ongoing illicit trade of Sumatran Laughingthrush *Garrulax bicolor*: one-year market monitoring in Medan, North Sumatra. Kukila 21: 27-34. // **Bušina, T., Pasaribu, N., Hlavsa, T., Czerneková, V., & Kouba, M. (2018).** An experimental release of rehabilitated wild-caught Sumatran Laughingthrush (*Garrulax bicolor*): assessment of post-release survival and dispersal via radio-telemetry, North Sumatra, Indonesia. Ornithological Science 17(2): 135-147.

V současnosti: Katedra etologie a zájmových chovů, ČZU; Little Fireface Project, Oxford Brookes University; vědecký pracovník. V současné době se zabývám telemetrií Sýce rousného (disperze vzletných mláďat a jejich úmrtnost) a problematikou ochrany divokých zvířat v ekotonech (princip ekologického zemědělství v hraničních oblastech tropických lesů).

Barbora Kaftanová: Myš, potkan, krysa: prostor, pach a metody detekce / Mice and Rats: Space, Smell and Methods of Detection

(Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova v Praze, 2018, školitel: Daniel Frynta)

Anotace: Práce se zabývá různými aspekty soužití člověka a hodavců. První publikace sleduje, jakým způsobem lidské osídlení ovlivnilo životní podmínky endemické myši kyperské (*Mus cypriacus*). Během posledních 10.000 let člověk na ostrov Kypr zavlekl druhy, které místní prostředí značně ovlivnily. Zejména krysa (*Rattus rattus*) zde dnes dominuje svou početností a je pravděpodobně výrazným kompetitorem kyperské myši. Přesto její pach na myš nepůsobí averzivně. Naopak je preferován, zřejmě jakožto pach fylogeneticky příbuzného druhu. Pach kočky, rovněž dovezené s prvními lidskými osadníky, ovšem vyvolává u myší averzivní reakci. Druhá práce porovnává behaviorální strategie komenzálních a nekomenzálních myších populací (*Mus musculus musculus, M. m. domesticus*) pomocí exploračních testů. Komenzální populace projevuje výraznou vertikální aktivitu – zřejmě proto, že komenzální prostředí nabízí řadu příležitostí ke šplhání. Oproti nekomenzálům je však méně aktivní při volné exploraci: v komenzálním prostředí bývají zdroje nahloučené a jedinci tak nemusí obcházet velká teritoria. Proto zřejmě ani v *open-field* testu nemají potřebu být příliš aktivní. Poddruh *M. m. domesticus* se projevuje aktivněji a odvážněji (ochotně navštěvuje střed arény v *open-field* prostředí, na zvýšeném křížovém bludišti se častěji naklání z otevřených ramen dolů – *head-dipping*). Podle literatury je *M. m. domesticus* také agresivnějším z obou sledovaných poddruhů. Agresivita bývá s odvážností spojována jako tzv. "*Boldness-aggression syndrome*", s čímž dobře korespondují i naše výsledky. Poslední tři publikace sledují aplikovatelnost netoxické monitorovací nástrahy s obsahem UV-fluorescentního barviva u tří druhů (myš domácí, potkan, krysa). Testované druhy návnadu ochotně přijímají a po jejím pozření produkují dobře detekovatelný fluorescentně označený trus. Návnada je tedy použitelná k monitorování pohybové aktivity hlodavců v terénu. Trus s obsahem fluorescentního barviva navíc při monitorování zabraňuje falešně pozitivním detekcím.

Obsah dizertace: Frynta D., Balaďová M., Eliášová B., Lišková S., & Landová E. (2015). Why not to avoid the smell of danger? Unexpected behaviour of the Cypriot mouse surviving on the island invaded by black rats. Current Zoology, 61 (4), 781–791 // **Frynta D., Kaftanová-Eliášová B., Žampachová B., Voráčková P., Sádlová J., & Landová E. (2018)**. Behavioural strategies of three wild-derived populations of the house mouse (*Mus m. musculus* and *M. m. domesticus*) in five standard tests of exploration and boldness: Searching for differences attributable to subspecies and commensalism. Behavioural Processes, 157, 133-141. doi:10.1016/j.beproc.2018.09.008 // **Frynta D., Eliášová B., Fraňková M., Aulický R., Rödl P., & Stejskal V. (2012).** Production of UV-light detectable feces in house mouse (*Mus musculus domesticus*) after consumption of encapsulated fluorescent pigment in monitoring bait. Pest

Management Science, 68, 355–361 doi:10.1002/ps.2269 // **Fraňková M., Eliášová Kaftanová B., Rödl P., Aulický R., Frynta D., & Stejskal V. (2015).** Monitoring of *Rattus norvegicus* based on non-toxic bait containing encapsulated fluorescent dye: Laboratory and semi-field validation study. Journal of Stored Products Research, 64, 103–108 doi:10.1016/j.jspr.2015.10.002 // **Fraňková M., Kaftanová B., Aulický R., Rödl P., Frynta D., & Stejskal V. (*manuskript*).** Temporal production of coloured faeces in wild roof rats (*Rattus rattus*) following consumption of fluorescent non-toxic bait and a comparison with wild *R. norvegicus* and *Mus musculus* (under revision)

V současnosti: 2. lékařská fakulta UK, Ústav fyziologie, laborantka. Zabýváme se výzkumem regulace plicního krevního oběhu při akutním a chronickém poškození plicních cév, mechanismem hypoxické plicní vazokonstrikce a následky chronické hypoxie. Externě stále spolupracuji s kolegy z oddělení ekologie a etologie Přírodovědecké fakulty UK na výzkumu etologie hlodavců.

Veronika Roubová: Social grooming in Barbary macaques

(Přírodovědecká fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2018, školitel: Martina Konečná)

Anotace: Social grooming is one of the most common forms of affiliative behaviour among socially living animals and has been in the centre of interest from the early beginnings of primatology. The thesis consists of general introduction and three studies that investigate social grooming in a population of semi-free ranging Barbary macaques from Gibraltar. The studies are based on original data and the results provide an interesting and new insight into the grooming behaviour in Barbary macaques. We found that grooming among females was directed up the hierarchy, and was affected by friendship and kinship. Moreover, we tested the effect of maternal status on grooming among females and results showed that mothers gave less grooming but did not receive more grooming from other females. We proposed that the observed patterns might be explained by time constraints posed on mothers, rather than by grooming for infant handling exchange. We also investigated the relationship between grooming and sexual activity between males and females. Our results showed that males as well as females preferred to groom those individuals that they also preferred for mating.

Obsah dizertace: Roubova V, Konečna M, Šmilauer P, Wallner B (2015). Whom to Groom and for What? Patterns of Grooming in Female Barbary Macaques (*Macaca sylvanus*). PLoS ONE 10(2): e0117298. **Lhota S, Roubová V, Gregorová V, Konečná M.** Not just payment for mating: patterns of grooming and sexual activity in Barbary macaques *(Macaca sylvanus).(manuscript*

submitted to American Journal of Primatology). **Roubová V, Lhota S, Wallner B, Konečná M.** Time constraints rather than attraction to infants may explain the effect of maternal status on grooming among Barbary macaque *(Macaca sylvanus)* females (*manuscript*).

V současnosti: fyzioterapie zvířat

↑ Zpět na obsah

Stalo se (2018)

Na tomto místě bychom chtěli přinášet výběr nejzajímavějšího dění v oboru v uplynulém roce, jak ho zaznamenala facebooková stránka ČSEtS. V menší míře je v následujícím textu čerpáno z newslettrů spřízněných společností nebo i dalších zdrojů. Do jaké míry se dozvíme o zajímavých událostech, vystoupení v médiích, rozhovorech, knihách apod., závisí hlavně na vás. Proto neváhejte a posílejte upozornění na email nebo facebook společnosti. Elektronická verze obsahuje klikací linky. (Pořadí jednotlivých bodů je chronologické nebo náhodné.)

Osobnosti

* 2.6.2018 zemřel **Irenäus Eibl-Eibesfeldt**, významný rakouský vědec zabývající se etologií člověka. ~ Behavioral researcher Irenäus Eibl-Eibesfeldt is dead
* 1.7.2018 zemřel americký etolog **John W. Piley**, známý pro svůj výzkum na téma kognice psů. Jeho nejznámejší pes, fenka Chaser, dokázala podle jména identifikovat až 1022 hraček. ~ Dr. John Pilley, professor emeritus, passes away
* 9.11.2018 zemřela americká vědkyně **Dorothy Leavitt Cheney**. Studovala sociální chování, komunikaci a kognici divokých primátů žijících v přirozeném prostředí. ~ Dorothy Cheney, Who Studied Primates Up Close, Dies at 68
* 16.2.2018 oslávil 70. narozeniny **Robert M. Seyfarth**. vědec sdílející výzkum se svou manželkou Dorothy L. Cheney.
* 20.10.2018 zemřel někdejší prezident ASAB, broadcaster, etolog a zoolog **Aubrey Manning**. ~ Aubrey Manning obituary
* 29.10.2018 oslavil 70. narozeniny známý nizozemský etolog a primatolog **Franciscus Bernardus Maria "Frans" de Waal**.

O chování člověka a živočichů v médiích

* Rozhovor s Janem Havlíčkem o čichu, jeho úloze při výběru partnera, rozpoznávání onemocnění či využívání vůní v marketingu.
* Rozhovor s Jaroslavem Flegrem o toxoplasmose pro pořad "Sama doma"
* V pořadu Tajemství těla byla odvysílaná reportáž o flirtu, ve které účinkovaly Kateřina Klapilová a Tereza Zikánová z Laboratoře evoluční sexuologie a psychopatologie. Uvidíte, jak probíhají eye-trackingové výzkumy nebo výzkumy flirtovního chování.
* V časopise TÉMA vyšel v květnu rozhovor s Danielem Fryntou o výzkumu strachu a fobií vyvolaných především hady a pavouky.
* V Lidových novinách vyšel rozhovor s Kateřinou Klapilovou o lidské sexualitě a sexuálních fantaziích.

* Článek o výzkumu Terezy Zikánové, který se zaměřuje na změny hladin hormonů v důsledků sportovní kompetice i souboje o partnera.
* Rozhovor Lucie Krejčové s Martinem Veselovským o vlivu pornografie na sexuální vývoj a partnerské vztahy.
* Rozhovor s Jitkou Lindovou v Sama doma o verbální i neverbální partnerské komunikaci a technikách, jak si udržet partnera (od 20. minuty).

Knihy

* Kniha "Evoluční biologie" od prof. Flegra se dočkala již třetího rozšířeného vydání
* Close Encounters with Humankind: A Paleoanthropologist Investigates Our Evolving Species 1st Edition, jedna z nejlepších vědeckých knih letošního roku dle Smithsonian
* Proceedings of the 52nd Congress of the International Society for Applied Ethology
* Animal Behavior 11th Edition: A comparative and integrative overview of how and why animals as diverse as insects and humans behave the way that they do, linking behaviors to the brain, genes, and hormones, as well as to the surrounding ecological and social environments.
* Goat Behavior: A Collection of Articles
* The New Chimpanzee: A Twenty-First-Century Portrait of Our Closest Kin Hardcover
* V červnu vyšla kniha Animal Personality: The Science Behind Individual Variation na zajímavé téma osobnosti zvířat a interindividuálních rozdílů v rámci druhů.
* Pohled do života včel přináší kniha The Honey Factory: Inside the ingenious world of bees
* Natural Behavior: The Evolution of Behavior in Humans and Animals Using Comparative Psychology and Behavioral Biology
* Wild Moms: Motherhood in the Animal Kingdom
* Evolution of Primate Social Cognition (Interdisciplinary Evolution Research): This interdisciplinary volume brings together expert researchers coming from primatology, anthropology, ethology, philosophy of cognitive sciences, neurophysiology, mathematics and psychology to discuss both the foundations of non-human primate and human social cognition as well as the means there currently exist to study the various facets of social cognition.
* Thinking Like a Parrot: Perspectives from the Wild
* Feeding in Vertebrates: Evolution, Morphology, Behavior, Biomechanics (Fascinating Life Sciences): This book provides advanced students and researchers with comprehensive reviews of biological questions related to feeding in vertebrates living in aquatic and terrestrial environments. Based on recent technical developments and novel conceptual approaches, the book covers functional questions on trophic behavior in nearly all vertebrate groups to provide major baselines for understanding the functioning of these organisms, with examples in a series of taxa, and ranging from structures to behavior. In turn, the book demonstrates the importance of adopting an integrative approach to the

trophic system in order to understand evolutionary mechanisms under the biodiversity of vertebrates.

* Behavior of Lizards: Evolutionary and Mechanistic Perspectives

↑ Zpět na obsah

Zprávy z konferencí, stáží apod.

Konference ČSEtS 2018 v Ostravě

Tereza Roubalová, Fakulta humanitních studií, UK

Konference ČSEtS, tentokráte konaná v Ostravě, byla velmi příjemným setkáním s kolegy a seznámením s rozličnými tématy, kterými se zabývají. Jednalo se o mou druhou zkušenost s konferencí ČSEtS, a tudíž jsem na tento ročník přijížděla již s určitými představami, jak tato konference vypadá.

Plenární přednášky byly nejen velmi zajímavé, ale místy i zábavné a přinesly i jisté odlehčení. Takto mi v pamětí utkvěla především přednáška „*Od mrožů ke krevetkám - Cesta tam a zase zpátky*“, která byla zajímavá a zábavná i pro další mé známé, i když se jim dostalo pouze převyprávěné verze. Ostatně musím vyzdvihnout výkony všech prezentujících, kteří nejen že přišli s poutavými tématy, ale také se všem podařilo dodržet časový rozvrh, což mi pomáhalo udržet pozornost po celou dobu konference.

Na tomto ročníku ČSEtS byla jako novinka zkušebně představena anglická sekce. Anglické sekci byla věnována celá neděle, což se setkalo se smíšenými ohlasy. Osobně jsem hlasovala pro to, aby byla anglická sekce zavedena, protože mám za to, že by mohla být přínosná pro všechny. Nicméně, možná proto, že se jednalo o první pokus a vše bylo narychlo, pouze dva prezentující byli zahraniční studenti, pro které měla být tato sekce určená primárně (předpokládám). Můj zásadní problém týkající se anglické sekce byl spojený s akustikou v místnosti. Protože jsem vozíčkářka, seděla jsem v místnosti až nahoře a některé anglicky prezentující jsem v podstatě vůbec neslyšela. Nevím, jaký podíl měla akustika místnosti a jaký fakt, že někteří prezentující hovořili poměrně potichu, a tudíž jim nahoře nebylo rozumět. Nicméně, i po letošní zkušenosti stále vnímám anglickou sekci jako možný přínos do budoucna.

Sama jsem neměla prezentaci, ale aktivně jsem se účastnila s posterem. Velmi se mi zamlouvala atmosféra poster session, která byla uvolněná, ale zároveň to byla dobrá příležitost pozastavit se nad možnými zádrhely v problematice, kterou se zabýváme, probrat je se zkušenějšími kolegy a přijít na možná řešení.

Velice se mi líbilo také místo konání, tedy Ostravská univerzita. Vzhledem k tomu, že jsem vozíčkářka, velmi mile mne překvapila přístupnost budovy, její modernost a také bezbariérové toalety. Možná si říkáte, že už je to samozřejmost, ale není a každé místo s bezbariérovým přístupem má u mě velké plus. Nemůžu tu také nevzpomenout na chutné přestávkové občerstvení, kterého byly hromady. Nápad s kelímky místo hrníčků se mi nejdříve nezamlouval (neměla jsem ho kam dát), ale čím dál víc jsem si ho oblíbila. Hrnek plný horkého čaje bych nemohla sama odvézt, ale kelímek mi to umožnil a navíc mě přivedl na to, jak si přepravu horkých nápojů příště ještě zjednodušit. Nehledě na to, že mi od konference dělá každý den společnost. Když už se zmiňuji o jídle, bylo příjemné mít předem zařízené obědy a večeře, protože pro mne bylo mnohem jednodušší domluvit s kolegy společnou cestu. Ačkoli externí stravovací prostory nebyly pro vozíčkáře zcela přístupné (o „příjemnosti“ prostředí by se také dalo diskutovat), s pomocí kolegů se podařilo všechny překážky zdolat.

Posledním bodem, o kterém bych se chtěla zmínit je společenský večer. Zde musím podotknout, že ten mě oproti minulému ročníku lehce zklamal. Jídlo bylo skvělé a vše bylo příjemně ležérnější než rok předtím. Nicméně kolegyně, se kterými jsem se bavila, se poměrně rychle vytratily a hromadná zábava v podstatě neexistovala. Až se nakonec postupně vytratili úplně všichni a večer tak nějak vyšuměl.

Celkově byla pro mne konference v Ostravě velmi příjemným zážitkem a těším se na další ročník.

↑ Zpět na obsah

5.-8. září proběhl pátý ročník mezinárodní studentské konference European Student Conference on Behaviour & Cognition, tentokrát na půdě vídeňské univerzity.

5th European Student Conference on Behaviour & Cognition, 2018, Vienna

Kateřina Šandlová & Michaela Másílková,
Přírodovědecká fakulta JČU

http://escbc.org/
https://www.facebook.com/escbc/

ESCBC jsou konference pořádané studenty pro studenty a umožňují setkávání a diskuzi mladých vědců nad tématy týkajícími se chování a kognice zvířat i lidí. Kromě toho, že bývají ESCBC zpravidla bez vstupního poplatku, jsou tyto konference typické svou přátelskou a vstřícnou atmosférou.

Účastníci ESCBC 2018

Letošního ročníku se zúčastnilo 84 studentů z Evropy a letos také i z Asie. Témata přednášek i posterů pokrývala několik tematických bloků: kognice, osobnost, sociální chování, interakce mezi lidmi a zvířaty a bioakustika. Ačkoliv se jednalo o poměrně neformální konferenci, všechny studentské příspěvky byly na velmi vysoké úrovni a cenu za nejlepší přednášku si odnesl Jim McGetrick za poměrně zajímavý náhled na kooperaci člověka a psa. Přednáškové bloky byly ohraničeny plenárními přednáškami, na kterých se posluchači mohli dozvědět o komunikaci slonů (Angela Stöger) a kooperaci kosmanů (Judith M. Burkart). Anna Kis osvětlila, jakým způsobem moduluje oxytocin chování psů vzhledem ke člověku, a na závěr jsme nahlédli na sociální faktory v kognici papoušků kea (Raoul Schwing).

Tento rok byly do programu navíc zařazeny i diskuzní bloky týkající se témat publikačních, vztahů školitel-student nebo psychického zdraví na univerzitách. V menších skupinách mohli studenti sdílet své názory a navrhovat řešení problémů a zároveň se podívat na danou problematiku očima zkušenějších kolegů, kteří se do debat také zapojili. Ačkoliv byl pro mě, stejně jako pro většinu ostatních účastníků, tento prvek zcela nový, musím konstatovat, že poměrně přínosný z hlediska porovnání zkušeností a různých názorů. Bylo by velmi zajímavé zapojovat tyto diskuzní části i do programů českých konferencí.

Celá konference byla zakončena exkurzí do výzkumných etologických center vídeňské univerzity, jejichž jediným nepatrným minusem byl fakt, že bylo nutné si vybrat mezi dvěma variantami. První možností exkurze byl Heidlhof – zařízení specializující se na výzkum sociálního chování, inteligence, komunikace a bioakustiky pracující především s papoušky kea a krkavcovitými. Druhou pak Wolf Science Center, kde bylo možné se podívat na vlčí a psí smečky, jež jsou vychovávány a drženy ve stejných podmínkách, díky čemuž mohou být testovány jejich odlišnosti. Velice zajímavá byla v tomto směru ukázka práce s vlky a jejich výcvik a nahlédnutí do zákulisí místních behaviorálních pokusů.

Přestože je pro české studenty Vídeň poměrně blízkou destinací, účast z našich končin byla překvapivě nízká – pouhých sedm studentů ze dvou univerzit. Proto bych ráda tuto konferenci doporučila všem studentům, kteří váhají, zda vyjet na některý z dalších ročníků. ESCBC je skvělou možností nejen pro první zkušenost s přednášením v angličtině, ale i pro navazování nových

kontaktů ve velmi inspirativní a přátelské atmosféře celé konference. Příští ročník by měla ESCBC hostit Itálie (University of Padova).

Na závěr bych ráda poděkovala všem lidem, kteří se zasadili o velice dobrou organizaci a hladký chod celé konference; jmenovitě jsou to: Sabrina Karl, Raffaela Lesch, Akshay Rao a Vedrana Šlipogor.

Zástupci českých univerzit zleva: Michaela Másílková (JU), Klára Ničová (ČZU), Ágnes Moravcsíková (ČZU), Laura Saggiomo (ČZU), Katarína Bučková (ČZU), Bruno Esattore (ČZU), Kateřina Šandlová (JU).

↑ Zpět na obsah

ISAE Regional Meeting
11. – 12. června 2018, Varšava, Polsko
Animal Preferences and Animal Welfare

http://www.ighz.edu.pl/en/aktualnosc/the-joint-east-and-west-central-europe-isae-regional-meeting-11-12-june-2018-warsaw-poland-animal-preferences-and-animal-welfare-1

Klára Ničová, odborný pracovník ve Výzkumném ústavu živočišné výroby, v.v.i. v Praze Uhříněvsi / Ph.D. student České zemědělské univerzity

Ve dnech 11. – 12. 6. 2018 jsem měla možnost se spolu se svými kolegy zúčastnit konference International Society for Applied Ethology – Regional meeting. Konference probíhala pod záštitou Institutu genetiky a chovu zvířat polské akademie věd, Polské etologické společnosti a Nencki institutu experimentální biologie polské akademie věd, kde konference probíhala. Hlavními organizátorkami byly Ewa J. Godzińska a Aleksandra Górecka-Bruzda.

Na výlet do Varšavy jsem se opravdu těšila. Věděla jsem, že mě zde čeká mnoho pěkných přednášek na rozličná etologická témata. Ale také proto, že zde bude možnost potkat se osobně s osobnostmi z mého okruhu výzkumu. Konkrétně například Martine Hausberger, která zde měla plenární přednášku týkající se etologie koní (Welfare of riding horses). Přednáška nás od domestikace koní dovedla až k teorii učení. Následovala část týkající se míst, které koně preferují v rámci výběhu, nebo třeba při výcviku. Dále jsme se dozvěděli zajímavá fakta ohledně stereotypního chování, emocí a schopnosti učení. V rámci přednášky zmínila mnohé stále nezodpovězené otázky ohledně paměti, výcviku koní a interakce člověka a koně. Následoval blok přednášek zaměřený na chování koní, což bylo velmi inspirativní. Témata se týkala jak různých typů chování, tak preferencí, enrichmentu u sportovních koní či historie a chováním národního plemene polský konik. V rámci tohoto bloku jsem měla i já možnost představit předběžné výsledky naší studie Lateralized performance in top sport horses. Byla jsem velmi vděčná za diskuzi, která mne navedla na další otázky a možnosti výzkumu.

Po vydatném obědě jsme si mohli vyslechnout velmi zajímavou přednášku Marka Špinky Social dominance in female beef cattle, která se nesla v odlehčeném duchu a byla plná vtipu, no prostě tak, jak to Marek umí. Následně jsme nahlédli pod pokličku stresové biologie prasat, kde nám své výsledky studie Temporary crating pens: effects of early removal of confinement on sow stress levels and behaviour and piglet performances during lactation compared to permanent confinement představil Sebastian Goumon z VUŽV. Druhý den nás do světa malých i velkých přežvýkavců zanesla Susanne Waiblinger z University of Veterinary Medicine ve Vídni s její přednáškou Social stress in dairy goats - a matter of horns?. Blok přednášek pojednával o sociálním chování, učení, hře, welfare a aplikovatelných výsledcích v rámci chovů těchto hospodářských zvířat. V průběhu přestávek bylo možné prohlédnout si postery a diskutovat nad prezentovanými výsledky týkající se převážně koní a hospodářských zvířat.

V rámci společenského programu jsme se první den po konferenci všichni společně vydali na komentovanou prohlídku historické části města, která byla zakončena skvělou večeří v jedné z vyhlášených restaurací přímo na Staroměstském náměstí (Rynek Starego Miasta). Pochutnali jsme si na polském národním jídle a mohli prodiskutovat naše dojmy z prvního dne.

Skvělá práce organizačního týmu a celková přátelská atmosféra přispěla k velmi pozitivnímu dojmu z této konference. Díky tomu bylo možné poznat nové tváře a získat nové kontakty pro budoucí spolupráci. V roce 2019 se hlavní ISAE konference koná v přímořském městě Bergen v Norsku, tak nepropásněte datum abstraktů a vyražte se sami podívat. ☺

↑ Zpět na obsah

International Society for Human Ethology 2018
Santiago de Chile, 3. – 8. září

Jitka Lindová, Fakulta humanitních studií UK, Národní ústav duševního zdraví Klecany.

Konference ISHE probíhá jednou za 2 roky, z toho každá druhá se koná za oceánem. Letos pořádaly konferenci ve spolupráci 3 významné chilské univerzity. Hlavními místními pořadatelkami byly Ana Maria Fernandez a Carmen Gloria Baeza z Universidad de Santiago de Chile, které se zabývají partnerskými vztahy z evoluční perspektivy. Konference se konala v centru 7miliónové chilské metropole obklopené stále ještě zasněženými horami během chilského jara. Organizátoři se akce zhostili rozhodně se ctí.

Konference ISHE už má delší dobu vzestupnou tendenci, co se týče kvality prezentovaných studií. Výjimkou nebyl ani letošní ročník, který si držel po celou dobu vysokou kvalitu přednášek. Konference má současně tradičně velmi komunitní ráz. Udržuje si menší počet účastníků, probíhá po celou dobu jen v jedné společné sekci, takže všichni mají možnost se vzájemně seznámit s výzkumy ostatních, a konečně společenský program je její nedílnou a pečlivě plánovanou součástí.

Konference byla tématicky zaměřená především na partnerský výběr, sociální percepci či žárlivost. Jedním z vrcholů letošní konference ISHE však bylo nepochybně plenární vystoupení Lawrence Sugiyamy, kulturního antropologa, evolučního psychologa a behaviorálního ekologa z University of California, který se tématicky zaměřuje zcela jinam. Ve své přednášce Life history tradeoffs, regulatory variables and health among Shuar of Ecuadorian Amazonia: Implications for evolutionary psychological and behavioral science shrnul výstupy mnohaletých terénních

výzkumů v lovecko-sběračských a přechodných komunitách a s obrovským mezioborovým nadhledem navrhoval evoluční hypotézy o vztahu mezi industrializací společnosti a obchodováním na jedné straně, parazitací lidského organismu, mikrobiomem a civilizačními nemocemi na straně druhé a prožíváním odporu z hlediska kognitivně psychologického. Osvěžující částí programu pak bylo sympózium na téma role modulace hlasu v lidské komunikaci uvedené Davidem Rebym. Příspěvky zahrnovaly vývoj pohlavního dimorfismu lidského hlasu, učení pohlavně dimorfním vodítkům ve hlasech u dětí, modifikace hlasu v pohlavním kontextu, ale také přednášku na téma, co je možné hodnotit z lidského řevu.

Mimo vědecký program mohli konferenční hosté navštívit univerzitu de Santiago a Museo de la Memoria y Los Derechos Humanos – rozsáhlou a impozantní expozici věnovanou chilské vojenské diktatuře Augusto Pinocheta. Třešničkou na dortu společenské části konference bylo pak vystoupení tradičních tanečníků a tanečnic z Velikonočního ostrova Rapa Nui, zařazené během závěrečného společenského večera, které vyvolávalo jednomyslný údiv v očích zahraničních účastníků konference, obeznámených spíše s folklórem evropského charakteru. Santiago de Chile má na kontě úspěšnou konferenci ISHE se vším všudy.

↑ Zpět na obsah

Zpráva pro zpravodaj ČSEtS: Zahraniční stáž – Max Planck Institute for the Science of Human History, Jena, SRN říjen až prosinec 2018

Karel Novák, Katedra Etologie a Zájmových Chovů, Fakulta Agrobiologie, Potravinových a Přírodních Zdrojů České Zemědělské Univerzity v Praze.

Dvouměsíční stáž v laboratoři pro výzkum chování psů „Doglab“ při oddělení lingvistiky a kulturní evoluce člověka MPI v německé Jeně pod vedením Dr. Juliane Bräuer hodnotím velmi pozitivně. Stáž vnímám jako vynikající příležitost osvojit si praktické dovednosti v oblasti designu etologického experimentu a jeho provádění. Základem mé pracovní náplně byla asistence u dvou behaviorálních experimentů se zaměřením na komunikaci psa s člověkem, a to jak s majitelem, tak s cizí osobou (experimentátorem). První experiment se zabýval výzkumem schopnosti psa předat jeho majiteli informaci o ukrytém předmětu (hračce), druhý zkoumal motivaci psa pomoci jeho majiteli k získání postrádaného předmětu pomocí otevření dveří. U druhého ze jmenovaných experimentů jsem v průběhu stáže byl pověřen jeho samostatným vedením, což vedle vstupního tréninku psa a následného testování zahrnovalo také koordinaci termínů a komunikaci s majiteli, kteří do studie dobrovolně investovali svůj čas. Jako nejvýznamnější přínos pro můj osobní rozvoj vnímám jednak získání určitých zkušeností v oblasti tréninku zvířete formou pozitivního posilování a možnost pozorovat rozdílnou rychlost i kvalitu učení u různých jedinců, jednak převzetí odpovědnosti za zdárný průběh experimentu. Kontakt se psy byl v zásadě každodenní a umožnil mi jako praktikantovi, který není cvičitelem ani chovatelem psů a v běžném životě se nesetkává s několika různými psy denně, poznat individuální variabilitu v chování a motivaci psů i rozdílné přístupy majitelů. Příliš času bohužel nezbývalo pro další užitečnou činnost – sledování a kódování videozáznamů v rámci ověřování shody pozorovatelů. V budoucnu nicméně bude více než dost příležitostí si tuto metodologicky nezbytnou dovednost procvičit.

Vhodným doplňkem praktické činnosti byly pravidelné semináře z oboru komparativní psychologie vedené Dr. Juliane Bräuer. Zde jsem měl možnost proniknout do hlavních témat a otázek z oblasti psychologie zvířat (např. komunikace, fyzické kognice, užívání nástrojů, paměti a plánování budoucnosti i témat z diskutované oblasti „Theory of Mind“) a seznámit se s pravidly

a doporučeními pro návrh smysluplného a vědecky korektního etologického experimentu v laboratorních podmínkách. Další příležitostí ke vzdělávání byly přednášky pořádané oddělením lingvistiky a kulturní evoluce člověka MPI v čele s Professor Russell Gray. Svými tématy (lingvistika, evoluční antropologie a genetika člověka) sice byly mému zaměření vzdálenější, poskytovaly však možnost rozšíření obzorů a díky renomovaným přednášejícím také příklad, jak efektivní formou prezentovat své výsledky před publikem.

Za možnost absolvovat tuto stáž jsem velmi vděčný. Hodnotím ji jako přínosnou zejména z pohledu studenta etologie, který si uvědomuje své nedostatky v oblasti praktické metodologie vědy i empirické znalosti studovaného druhu a hledá příležitost se v tomto směru zdokonalit.

↑ Zpět na obsah

Zvěst našeho člena Petra Turečka o pobytu v městě Vratislavi

Petr Tureček, Přírodovědecká fakulta, UK, Národní ústav duševního zdraví Klecany.

Minulý rok jsem strávil tři měsíce na doktorandské pracovní stáži v rámci programu Erasmus + Traineeship (nebo tak nějak) v polské Wroclawi. Bylo to naprosto úžasné.

Můj školitel Jan Havlíček vede své svěřence zodpovědně. Nad rámec povinností daných studijními programy vyžaduje určité dekorum studia a doprovodné vědecké práce. Podle heuristiky –

- ⇨ Jsem úspěšný vědec
- ⇨ Během doktorského studia jsem dělal X

a tedy

- ⇨ X během doktorského studia je důležité (ne-li nezbytné) pro bytí úspěšným vědcem

– která je logicky chybná, ale bezesporu nesmírně funkční (zdá se mi, že je v určité podobě – jen s dosazením „jedince“ místo „vědce“ a „dospívání“, „páření“ nebo jakéhokoliv jiného chování místo „doktorského studia“ - vlastní všem pohlavně se rozmnožujícím organismům, mezi něž doc. Havlíček patří), trvá na tom, abychom já a moji kamarádi dělali různá X (psali poměrně technickým, nevyšinutým jazykem, spolupracovali v různých skupinách napříč obory, podíleli se určitým způsobem na výuce a přípravě mladších studentů, psali návrhy studentských grantů, hlásili se na přiměřený počet relevantních konferencí atd.). Jedním z těchto klíčových X je patrně zahraniční stáž. Jan Havlíček jel jako mladý nadějný antropolog někam na Britské ostrovy (historku si nepamatuji přesně), našel si tam nejlepšího kamaráda Craiga Robertse, přičichl k čichovým výzkumům, k rigorózní, těžce analyticky zatížené a usedle definičně zakotvené anglosaské vědě, která tradičně slaví úspěchy v žurnálech s vysokým impakt faktorem, naučil se pořádně anglicky číst a psát, ofotil si tisíce článků, ke kterým neměl jako slovanský student provinční (formátu Ta Naša Národní Veliká Mocná) univerzity přístup a navždy tak změnil svůj život k lepšímu.

Já jsem nechtěl jako líný, blahobytem, internetem, Sci-Hubem, kapitalismem a funkčním narcismem zhýčkaný mileniál, který má v Praze kapelu a manželku, jet vůbec nikam. Po menším nátlaku jsem se rozhodl přistoupit na kompromis. Na nějakou dobu sice z Prahy odjet, ale odvézt si s sebou ženu a vybrat si stáž na nějaké univerzitě u moře. Volba padla jednoznačně na Univerzitu v Marseille. Dělá se tam totiž kulturní evoluce, což je téma, kterému bych se měl tak nějak hlavně věnovat. Všechny plány byly spředeny, (některé) letenky koupeny, když mi přišel mail, že stáž se ruší, že tým věhlasného týpka, který mě měl přijmout,

omezuje kapacity zahraničních stážistů a že to všechno tak nějak dlouho trvá, až to nakonec radši vůbec nezrealizujeme. (Ukázalo se, že jsem celou dobu komunikoval se špatným Erasmus koordinátorem na Francouzské straně. Jeden byl pro humanitní obory, který říkal „Né, né“, s tím vše řešil můj potenciální tamější spolupracovník. Druhý byl pro přírodovědné obory a říkal “Si si!” nebo “Ui Ui!” podle toho, jak se to zrovna hodilo a jak to vůbec ti Františci říkají, s tím jsem korespondoval já.)

Přišlo další kolo vyjednávání. Mou výchozí pozicí zase bylo, že zůstanu v Praze. Vzít s sebou ženu už nepřicházelo v úvahu, mocně se uvázala na různých projektech, jediný potenciálně volný půlrok právě ubíhal. Kapela složila další hity. Havlíček navrhoval různé prestižní anglosaské instituce. Já jsem se rozhodl pro pasivně agresivní pseudokompromis. Pojedu na co nejkratší dobu někam hodně blízko. Wroclaw! To je skoro jako jet na Erasmus do Brna! Napsal jsem hned svým kamarádům, co tam bydlí. Znal jsem je z předchozích konferencí (Dokonce první konference, na které jsem kdy byl, se konala ve Wroclawi, až tam mi došlo, že vědecká kariéra skýtá super život). Jeden z nich mi hned nadšeně psal, ať přijedu, nabídl mi ke zpracování obrovský kroskulturální dataset (13500 lidí ze 45 zemí), který byl vhodný k testování některých mých hypotéz ohledně sociálního přenosu a kulturní evoluce konzervativismu a liberalismu. Naštěstí to byl ředitel institutu psychologie, takže nic nebyl problém. Razítka, zvací dopisy, všechno jsem sehnal snadno. Žádný zmatek, nesrozumitelné úrovně řízení a „kompetice o místa“ jako v Marseille! Další kamarádka mi hned psala, že u ní můžu bydlet. Paráda! Přesvědčit mého školitele, že je super nápad odkroutit stáž v Brně severu, nebylo vůbec tak snadné. Na několik týdnů se mezi námi rozhořel tradiční konflikt mezi důstojným funkcionářem a jurodivým šílencem. Myslím, že jsme se oba položili do těchto rolí víc, než bylo nutné. Já sám jsem si ale nedokázal pomoct. Na jakýkoliv náznak snahy o externí vedení mé osoby (hlazení proti srsti) reaguji hysterickou tendencí demonstrovat vlastní neřiditelnost. Dožaduje se metod klidného krále z Malého Prince, poukazuje k autonomii atrioventrikulárního srdečního uzlu, který, není-li kopán nadřazeným sinoatriálním uzlem, začíná bez problémů kopat sám, exploduji v reakci na otcovské kárání jako mořská okurka v sebezničujícím ohňostroji Vůle k moci, abych uchránil svou libovolnou pózu sám před sebou. (Jestli do našich luhů a hájů zavítá jakákoliv válka nebo diktatura, okamžitě mě některá z nesvářených stran sprovodí ze světa. Doufám, že bezbolestně.) Nakonec jsem to tak nějak s notnou dávkou štěstí uhrál. Můj školitel se dozvěděl, že se do Wroclawi stěhuje velkolepý Martin Lang, bývalý Harwardský post-doc, slovutný odborník na kulturní evoluci, od kterého se jistě přiučím několika současným anglosaským chytrostem. Já jsem upustil od demonstrativně krátkého pobytu, shodli jsme se, že jádro konfliktu leží úplně mimo spor o mé zahraniční umístění, a já jsem mohl začít balit.

(Následuje praktický návod, jak proplout byrokratickými aspekty stáže, který byl z prostorových důvodů vynechán. Text v plném znění lze nalézt na blazni.cz/1373)

Stáži samotné nelze nic vytknout. Spolupráce s místními vědci byla perfektní. Oproti naší kanceláři (někteří říkají vznešeně laborka) tu panovala rozvinutější kultura Home-office, což mi celkově fyziologicky sedlo. Promeditoval jsem třeba čtrnáct dní v kuse střídáním intenzivního pracovního nadšení/nasazení a bezbudíkového spánku s jednou nebo dvěma hodinovými (přínosnými) konzultacemi. Kromě práce na zmíněném kroskulturním vzorku (výstupem bude, myslím, jednoho dne pěkný článek) jsem měl čas doklepnout asi dva další projekty a jednu revizi článku. (To byla tedy pěkná otrava. Peer-peskování je reziduum starší kulturní praxe a zaslouží shořet spolu s lyžařskými centry, domácími mazlíčky, reality-show, kuřecími plátky s nivou a učebnicemi japonštiny pro samouky.) Když přijel do našeho institutu Filip Zimbardo, oslovilo mě vedení, abych uspořádal krátký slavnostní koncert. Hráli jsme vypalovačky kapely Slzný splín. Já jsem třískal na kytaru a spřátelené studentky vydávaly kvičivé zvuky na post-apokalyptické famfrnochy.

Wroclaw je plná skvělých míst. Velikostí a polohou svádí sice k návštěvě o délce jednoho Eurovíkendu, ale doporučuji všem, aby tam zkusili strávit alespoň měsíc. To město k vám přilne jako takový ten reflexní lupající náramek, co ho teď z nějakého důvodu nosí všichni troubové na batohu, ke stehnu pružné švédské plavkyně. Je zde mnoho nádherných parků, koncertních sálů, dvoupatrových hospod, hipsterských bister, melancholických panelových sídlišť a moderních obchodních domů. (Tam rozhodně nechoďte, jen na sebe nechte působit hrozivou, vehementní, konzumem ulepenou urputnost těchto pomníků naleštěné bídy – z několika zdrojů jsem slyšel, že Wroclaw je v počtu metrů čtverečních podlahové plochy obchoďáků na hlavu první na celém světě. Dost možná je to pravda. Místní nereferují ke směrům v rámci města podle světových stran, ale podle směrů ke čtyřem gargantuovským stavbám tohoto typu.) Setkal jsem se zde se skupinou vyhledávaných jevištních techniků, zvukařů a osvětlovačů, kteří se rozhodli natrvalo usadit v pohostinné Wroclawi, aby zde odpočívali mimo sezonu, když zrovna nekočují Evropou s některým z představitelů grandiózního stadionového rocku. Tito lidé pocházeli z mnoha různých zemí (z Polska ani jeden) a Wroclaw (Česky Vratislav, Německy Breslau), slovutný květ Evropy, je do jednoho jako nefalšovaná kosmopolitní metropole na rozhraní sfér vlivu tří (historicky i více) mocností přijala. Pokud pro mě něčí názor zavání pravdou, je to názor opilé zmalované padesátileté brécy v kšiltovce, která zná spoustu vtipů o basácích, jedno kouzlo s cigárem a jedno s pivním táckem:

„Wroclaw is the best.“

(Následuje vyčerpávající seznam restaurací a kaváren, které autor ve Wroclawi navštěvoval. Seznam byl z prostorových a estetických důvodů vynechán, text v plném znění lze nalézt na blazni.cz/1373)

Hned bych jel do Wroclawi na stáž znovu, ale asi to letos nestihnu, pojedu do Vídně a tam to bude určitě taky fajn. Stáž Erasmus+ mi významně obohatila život. Mám díky ní založeno na zajímavou profesní spolupráci, na řadu krásných celoživotních přátelství a naučil jsem se

trochu polsky. Metody Jana Havlíčka slaví
další fenomenální úspěch!

konec

Mimochodem ta super konference, která byla ve Wroclawi před pěti lety, bude letos v Praze. Přijede spousta skvělých Poláků i hromada hostů ze zahraničí. Objednáme nějaké super cateringy a každý večer bude party. Tady je plakát:

↑ Zpět na obsah

Animal Pain 2018

Katarína Bučková, Výzkumný ústav živočišné výroby, v.v.i., Oddělení etologie, Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů.

5.- 9. 3. 2018 som sa zúčastnila PhD kurzu Animal Pain 2018 v Kodani. Dozvedela som sa o ňom vďaka mailu, ktorý mi od jeho organizérov, University of Copenhagen v spolupráci s Aarhus university, preposlal môj školiteľ. Obsah ma hneď zaujal, pretože som sa vždy túžila dozvedieť viac o tom, či môžu bolesť cítiť aj bezstavovce, plody a embryá a ako ju vôbec možno zmerať. Všetky tieto témy kurz pokrýval.

Do Kodane som priletela deň pred začiatkom kurzu. Ihneď, ako som vstúpila do priestrannej hotelovej izby a z okna uvidela romantickú scenériu- zamrznutú riečku, vedľa ktorej ležal zasnežený čln, pocítila som veľký príval energie. Vďaka tomu som v priebehu pár hodín dokončila svoju prezentáciu na nasledujúci deň. V rámci kurzu mal totiž každý účastník odprezentovať tému svojej vedeckej práce väčšinou súvisiacu s bolesťou u zvierat. Ja som hneď prvý deň predstavila tému o možnom pozitívnom vplyve párového odchovu teliat na vyrovnávanie sa s bolesťou po odrohovaní.

Okrem týchto prednášok kurz obsahoval aj prednášky plenárnych „speakrov“ a diskusie na tému vybraných vedeckých článkov. Psychicky najnáročnejšie však pre mňa určite boli témy, ktoré sa týkali usmrcovania zvierat.

Dovtedy som veľmi netušila, aká závažná a dôležitá táto problematika je. V rámci plenárnych prednášok sme mali možnosť nahliadnuť napríklad do problematiky metód usmrcovania rýb v akvakultúrach, z ktorých sú mnohé pomerne nešetrné. Tiež sme sa zaoberali problematikou usmrcovania gravidných samíc na bitúnkoch z hľadiska potenciálnej bolesti, ktorú by mohli pociťovať aj ich plody/embryá.

Zo všetkých prednášok ma najviac zaujali prednášky doktorky Kariny Gleerup a profesora Roberta Elwooda. Doktorka Gleerup predstavila svoju dlhoročnú štúdiu zameranú na hodnotenie bolesti u hospodárskych zvierat pomocou ich mimiky. Profesor Elwood predložil vedecké fakty, podľa ktorých pravdepodobne cítia bolesť aj bezstavovce. Tiež nás upozornil na takmer úplnú

absenciu zákonov, ktoré by upravovali zaobchádzanie s bezstavovcami určenými na komerčné účely (napr. pri preprave či často drastickej príprave).

Myšlienky kurzu mi ešte dlho po návrate rezonovali v hlave a znovu som sa nad nimi zamýšľala. Aj keď bol pre mňa kurz psychicky náročný, hodnotím ho veľmi pozitívne. Okrem toho, že uspokojil moju vedeckú zvedavosť, som práve vďaka nemu teraz schopná zodpovedať otázky laikov na podobné témy. S vedúcou mojej katedry sme dokonca pre študentov bakalárskeho programu zrealizovali cvičenie venované problematike bolesti u zvierat. Okrem toho mi kurz ukázal smer, ktorým sa v budúcnosti možno budem v rámci svojej vedeckej kariéry uberať.

↑ Zpět na obsah

Kalendář konferencí na rok 2019

leden 2019

3.1.2019 - 7.1.2019. Society for Integrative and Comparative Biology Annual Meeting 2019, Tampa, FL, USA.
http://www.sicb.org/meetings/2019/

únor 2019

6.2.2019 - 8.2.2019. 14th Annual Meeting of Ethologische Gesellschaft, Hannover, Německo.
https://www.tiho-hannover.de/index.php?id=7286

7.2.2019 - 8.2.2019. Zoologické dny, Brno.
http://zoo.ivb.cz/

březen 2019

19.3.2019 - 22.3.2019. The Central European Meeting of the IUSSI (International Union for the Study of Social Insects), Klosterneuburg, Rakousko.
https://ist.ac.at/iussi19/welcome/

duben 2019

3.4.2019 - 5.4.2019. ASAB Easter Meeting 2019, University of York, Velká Británie.
https://asabeaster2019.weebly.com/

7.4.2019 - 12.4.2019. Animal Behavior Management Alliance Annual Conference, Portland, OR, USA.
https://theabma.org/abma-annual-conference/

24.4.2019 - 26.4.2019. 14th European Human Behaviour and Evolution Association Conference, Toulouse, Francie.
http://ehbea.com/conf/ehbea-2019/

květen 2019

18.5.2019 – 20.5.2019. Animal Care Conference 2019, Santa Clara, CA, USA.
http://www.animalcareconference.org

29.5.2019 - 01.6.2019. 31st Annual Human Behavior & Evolution Society meeting, Boston, MA, USA.
http://meetatbu.com/hbes19/

červen 2019

3.7.2019 - 4.7.2019. UFAW International Symposium 2019, Bruges, Belgium.
https://www.ufaw.org.uk/ufaw-events/advancing-animal-welfare-science

23.7.2019 - 27.7.2019. A joint meeting of the 56th Annual Conference of the Animal Behavior Society and the 36th International Ethological Conference, University of Illinois at Chicago, Chicago, IL, USA.
http://www.animalbehaviorsociety.org/2019/index.php

24.7.2019 - 28.7.2019. Ichthyologist & Herpetologist meeting. Snowbird, UT, USA.
https://conferences.k-state.edu/jmih/

srpen 2019

5.8.2019 - 9.8.2019. International Society for Applied Ethology (ISAE), Bergen, Norsko.
http://www.isae2019.com/

19.8.2019 - 24.8.2019. Congress of the European Society for Evolutionary Biology (ESEB), Turku, Finsko.
https://eseb2019.fi/

21.8.2019 - 24.8.2019. International Society for Human Ethology Congress (ISHE), Zadar, Chorvatsko.
http://ishe.org/croatia-2019/

21.8.2019 - 24.8.2019. 42nd meeting of the American Society of Primatologists, Madison, WI, USA.
https://www.asp.org/meetings/conference.cfm

26.8.2019 - 28.8.2019. ASAB Summer Conference 2019, Kostnice, Německo.
https://www.uni-konstanz.de/asab-summer-2019/

září 2019

4.9.2019 – 7.9.2019 6th European Student Conference on Behaviour & Cognition (ESCBC), University of Padova, Italy.

http://escbc.org/

říjen 2019

22.10.2019 – 27.10.2019 Ethology, Psychology, Psychiatry: An Evolutionary Approach, Erice, Sicily, Italy.

http://schools.centromajorana.it/ethopsy2019/

listopad 2019

7.11.2019 - 10.11.2019. Konference ČSEtS, Bratislava, Slovensko.
http://www.csets.sk/

prosinec 2019

-

Zprávy ČSEtS č. 32, 2019. Vydává Česká a Slovenská etologická společnost jako neprodejný bulletin pro členy ČSEtS. Hlavní editor sborníku: Jitka Lindová. Technické úpravy a korektury: Katarína Prikrylová. S přípravou sborníku dále pomáhali členové výboru ČSEtS ve složení: Tereza Petrusková, Michaela Syrová, Petra Frýdlová, Tomáš Senko, Kamil Vlček. Texty prošly jen interní jazykovou úpravou. Vaše příspěvky do zpravodaje zasílejte na adresu: casetolspol@gmail.com.

↑ Zpět na obsah